

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl ES vystymosi politikos poveikio didinimo. Pokyčių darbotvarkė / Požiūris į ES paramą trečiųjų šalių biudžetui ateityje

(COM(2011) 637 final ir COM(2011) 638 final)

(2012/C 229/26)

Pranešėja **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2011 m. spalio 30 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

„ES vystymosi politikos poveikio didinimo. Pokyčių darbotvarkė / Požiūrio į ES paramą trečiųjų šalių biudžetui ateityje“

COM(2011) 637 final ir COM(2011) 638 final.

Išorės santykių skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. balandžio 30 d. priėmė savo nuomonę.

481-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. gegužės 23–24 d. (gegužės 24 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 146 nariams balsavus už, 60 – prieš ir 30 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

Komitetas pritaria abiem pasiūlymams ir juos remia, bet vis tik pabrėžia, kad visų pirma užsibrėžtus reikia įgyvendinti praktikoje, siekiant pagerinti žmonių, kuriems ir yra skiriama parama, kasdienį gyvenimą ir todėl siūlo:

1.1 Pasitelkti pilietinės visuomenės organizacijas (įvairaus pobūdžio PVO, tarp kurių – profesinės sąjungos, kooperatyvai, NVO ar darbdavių organizacijos) ne tik rengiant bendrąsias gaires, bet ir visam projektų atrankos, įgyvendinimo, rezultatų vertinimo procesui, kad būtų teikiama pagalba atliekant administracines, diplomatinės ir teisinės ES finansavimo kontrolės ir vertinimo procedūras ir jos papildomas.

1.2 Jei su socialiniais partneriais ir kitomis pilietinės visuomenės organizacijomis būtų ne tik konsultuojamasi, bet ir bendradarbiaujama, atsirastų galimybės pasinaudoti jų sukaupta socialine, ekonomine ir aplinkosaugine patirtimi ir savanorišku piliečių dalyvavimu veikloje; taip būtų pagerinti reprezentatyvumo ir demokratijos rodikliai – atvirumas, plėtra, skaidrumas, nepriklausomumas (atsakomybės tikslas).

1.3 Šiuo požiūriu ekonominių ir socialinių reikalų tarybos (jei jos įkurtos) yra vertingas išteklis šaltinis. EESRK kartu su įvairiais savo partneriais – tretinio sektoriaus organizacijomis, profsąjungomis, darbdavių organizacijomis – nuolat aktyviai veikia, nepaisydamas jokių kliūčių. Jis buvo Europos viešosios valdžios institucijų derybinis partneris sprendžiant su delegacijomis susijusius reikalus, tiek palaikydamas glaudžius ryšius su jomis, tiek mažindamas atotrūkį tarp institucijų ir pilietinio, socialinio ir ekonominio pobūdžio organizacijų bei daugeliu atvejų rekomenduodamas ES valdžios institucijoms griežčiau stebėti, ar nepažeidžiamos žmogaus teisės.

1.4 Rengiant Europos PVO ir paramą gaunančių šalių tarpusavio **konsultacijas, reikėtų užtikrinti geresnę pusiausvyrą**. Būtina išvengti Europos vystymosi politikos instrumentalizavimo, ypatingą dėmesį skiriant nevyriausybinėms dalyvių tarpusavio konsultacijoms ⁽¹⁾.

1.5 Kai auga sektorių koncentracija šalies lygmeniu, reikėtų pasinaudoti Europos deramo darbo darbotvarkė, kuri padeda siekti visapusiško ir tvaraus augimo. Kad būtų užtikrinta demokratiška atsakomybė už vystymosi politiką, nepriklausanti vyriausybės kompetencijai, į politinį dialogą turi būti nuo pat pradžių įtraukti socialiniai partneriai.

1.6 Šalių arba šalių grupių skirstymas siekiant skurdo mažinimo tikslų turi būti grindžiamas atitinkamais rodikliais, pavyzdžiui, JT žmogaus socialinės raidos indeksu. Bet kuriuo atveju turi būti nustatyta laipsniško pagalbos nutraukimo vadinamoms „besiformuojančios rinkos ekonomikos šalims“ strategija.

1.7 ES parama geram valdymui ir žmogaus teisėms (pokyčių darbotvarkės ramstis) turėtų skatinti požiūrį į vystymąsi, grindžiamą pagarba žmogaus teisėms, kurio ypatumai – dalyvavimas politiniame procese, demokratiška teisių turėtojų atsakomybė ir įgalinimas; žmogaus teisių laikymosi įsipareigojimai, dėl kurių susitarta tarptautiniu mastu; žmogaus teisių, pagalbos ir ekonomikos politikos sąryšis.

⁽¹⁾ OL C 211, 2008 8 19, pp. 77–81, pranešėjas Moreno Preciado: *Asociacijų laisvė Europos ir Viduržemio jūros regiono partnerystės šalyse*.

1.8 Komitetas siūlo daugiau dėmesio skirti toliau išvardytiems patobulinimams, kad **viešoji ir privati pagalba būtų veiksmingiau paskirstoma**:

- kadangi konstatuota, jog labiausiai pagalbos reikalingose šalyse paprastai klesti didžiausia korupcija, ypatingą dėmesį reikėtų skirti kovai su korupcija priemonėms ir paramos biudžetui atvejais, nevalstybiniai subjektai, socialiniai partneriai ir žmogaus teisių srityje veikiančios asociacijos ir Europos tinklai turėtų dalyvauti nustatant prioritetus, atliekant stebėseną, su jais turi būti konsultuojamasi ir pan.,
- strategiškai perorientuojant pagalbos tikslus pagrindinį dėmesį reiktų skirti teminiams sektoriams, tarp kurių Komitetas prioritetais laiko Tūkstantmečio vystymosi tikslus. Ypatingą dėmesį reiktų skirti socialiniams sektoriams, švietimui (įskaitant tęstinį profesinį mokymą), žmonių su negalia teisėms, žmogaus teisėms ir teisei į darbą, visoms su moterų teisėmis susijusioms sritims (jų profesiniam ir asmeniniam gyvenimui bei dalyvavimui visuomeninėje veikloje),
- valstybės pagalba išlieka esmine ir būtina tikslinėms šalims vystyti. Tačiau siekiant geriau koordinuoti tiesioginę valstybių narių ir pačios ES pagalbą, koordinavimo procese reikėtų atsižvelgti į nevyriausybinių organizacijų ir privačiojo sektoriaus teikiamą pagalbą ir laikytis tokių pačių principų dėl tikslų ir apskaitos vienodumo,
- Komitetui ir toliau susirūpinimą kelia daugumai valstybių narių teikiamos oficialios pagalbos vystymuisi mažėjimo tendencijos ir metodai. Komitetas pabrėžia, kad į sprendimų dėl paramos biudžetui priėmimo procesą reikėtų labiau įtraukti pilietinę visuomenę.

1.9 Komitetas laikosi nuomonės, kad **Komisija privalėtų užtikrinti kuo aktyvesnę Europos Sąjungos pilietinės visuomenės ir paramą gaunančių šalių dalyvavimą** šiame procese; turėtų būti kuriama partnerystė, ir tai turėtų turėti teigiamos įtakos žmogaus teisėms, kovai su korupcija, sumažinti neveiksmingo pagalbos teikimo ir socialinių problemų riziką.

1.10 Valstybės narės privalėtų išsipareigoti koordinuoti savo pagalbą Bendrijos sistemoje. Dabartinės gilios ES ekonomikos krizės sąlygomis Europos mokesčių mokėtojai turėtų geriau suvokti pagalbos tikslus, būti informuojami apie jos teikimą ir turėti galimybę išsakyti savo nuomonę šia tema. Kad jai būtų pritarta, jie turėtų būti informuojami rengiant mokymo kursus, skirtus plačiajai visuomenei ir PVO savanoriams bei darbuotojams.

1.11 ES turėtų galėti gerokai pagerinti savo teikiamos pagalbos veiksmingumą, atlikdama ekonominės partnerystės, asociacijų ar laisvosios prekybos susitarimų poveikio ekonomikos, pramonės ir žemės ūkio srityse vertinimą *prieš juos* sudarant ir vykdant tolesnę jų poveikio stebėseną.

2. Įžanga

2.1 Komisija pristato du šioje nuomonėje aptariamus pasiūlymus kaip tolesnį darbą, susijusį su 2010 m. lapkričio 10 d. žaliaja knyga „Integracinį augimą ir tvarų vystymąsi remianti ES vystymosi politika. ES vystymosi politikos poveikio didinimas“ (COM(2010) 629 final).

2.2 Iškilus naujiems pasaulio masto iššūkiams, artėjant 2015 m. – Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimo terminui ir aktyviai rengiant daugiametę finansinę programą (DFP) ES turi pasirinkti tinkamą politiką, priemones ir išteklius, kad plėtojant tvarų vystymąsi būtų veiksmingai sprendžiama skurdo problema. Komisija siūlo pokyčių programą, galinčią sustiprinti Europos solidarumą su besivystančiomis pasaulio šalimis joms kovojant su skurdu.

2.3 ES jau daug nuveikė padėdama mažinti skurdą, visų pirma remdama TVT įgyvendinimą. Tačiau didelio skurdo problema tebėra neišspręsta daugelyje pasaulio regionų. Tuo tarpu visuomeniniai judėjimai Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose parodė, kad būtina rimtai siekti TVT įgyvendinimo pažangos. Europos Komisijos nuomone, ES vystymosi politika turi būti atsižvelgiama į didėjančius besivystančių šalių tarpusavio skirtumus. ES atsiranda galimybė glaudžiau bendradarbiauti su privačiu sektoriumi, fondais, pilietinės visuomenės organizacijomis bei vietos ir regionų valdžios institucijomis, nes pastarieji atlieka esminį vaidmenį vystymosi srityje. ES ir jos valstybės narės turi kalbėti vienu balsu ir veikti išvien, kad būtų pasiekta geresnių rezultatų ir gerinamas ES matomumas.

2.4 Turint omenyje sudėtingas dabartines ekonomines ir biudžeto sąlygas labai svarbu užtikrinti, kad pagalba būtų teikiama veiksmingai, duotų geriausių galimų rezultatų ir būtų naudojama pritraukti vystymuisi skirtą finansavimą iš kitų šaltinių.

2.5 Šalių partnerių įgyvendinama vystymosi strategija ir toliau formuos ES vystomąjį bendradarbiavimą laikantis atsakomybės ir partnerystės principų. ES norėtų, kad šalys partnerės tvirčiau laikytųsi tarpusavio įsipareigojimų, įskaitant tarpusavio atskaitomybę už rezultatus. Pagal suderintą pagalbos teikėjų sistemą su šalimis palaikant dialogą turėtų būti nustatomos konkrečios sritys, kuriose ES imsis veiksmų, ir pagalbos teikimo tvarka. Taip pat bus siekiama, kad bendradarbiavimas pagal daugiašalę sistemą būtų veiksmingesnis.

2.6 2011 m. gruodžio 7 d. Komisija taip pat priėmė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma vystomojo bendradarbiavimo finansinė priemonė⁽²⁾, kuris įtvirtina žaliwoje knygoje ir aptariamuose dviejuose komunikatuose pasiūlytas gaires.

⁽²⁾ 2011 m. gruodžio 7 d. COM (2011) 840 final, SEC (2011) 1469 ir 1470.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Komitetas primena, kad ankstesnėse nuomonėse jis pateikė keletą pastabų, kurios vis dar aktualios. Visų pirma tai nuomonės dėl:

— Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo finansavimo priemonės ⁽³⁾, ir

— Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės ⁽⁴⁾, kurioje jis ragino, kad „institucijos pradėtų diskusijas dėl pilietinės visuomenės vaidmens ES išorės politikoje, vykdomoje žmogaus teisių srityje, ir aptartų galimybę labiau įtraukti pilietinę visuomenę formuojant ir įgyvendinant minėtą politiką. Konsultacijos su organizuota pilietine visuomene turėtų nuolat vykti prieš pradėdant rengti visus strategijos dokumentus, įskaitant ir tuos atvejus, kai rengiami konkrečiai šaliai skirti dokumentai“.

3.2 Komitetas primygtinai siekia pabrėžti su žmogaus teisėmis susijusius tikslus, ypač žmogaus teisių užtikrinimą darbo vietoje, lygias vyrų ir moterų teises, vaikų teisių apsaugą ir skatinimą, ypač siekiant panaikinti vaikų darbą ir be socialinės apsaugos vykdomą nelegalų darbą (Deramo darbo darbotvarkė ir TDO konvencijos).

3.3 Nors Komisija remia pirmojo TVT tikslo (panaikinti ypač didelį skurdą ir badą) įgyvendinimą, Komitetas konstatuoja, kad per mažai dėmesio skiriama likusiems tikslams, kurių įgyvendinimas galėtų savo ruožtu paspartinti kitų tikslų įgyvendinimą. Pavyzdžiui, septintojo tikslo – užtikrinti aplinkos tvarumą – įgyvendinimas padėtų sumažinti skurdą.

3.4 Komitetas pabrėžia, kad vykdant vystomąjį bendradarbiavimą būtina skirti finansinių išteklių specialiai trečiajam TVT tikslui – panaikinti lyčių nelygybę. Jis apgailestauja dėl informacijos ir duomenų stokos bei dėl sistemingos priežiūros trūkumo, nes tai labai apsunkina bet kokio, neigiamo ar teigiamo, poveikio lyčių lygybės srityje vertinimą. Labai apribota ir galimybė, gerai susipažinus su padėtimi, patvirtinti tinkamą politiką ir parengti strategiją ir veiksmus, galinčius sumažinti nelygybę. Siekiant veiksmingumo, būtina į visas įgyvendinamas politikos kryptis įtraukti lyčių lygybės klausimą, numatant reikiamą finansavimą ir subsidijas, be kurių šis klausimas liks tik dokumento tekste, o bus sprendžiami kiti, tariamai svarbesni klausimai ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ EESRK nuomonė dėl Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo finansavimo priemonės „Organizuotos pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių vaidmuo“. OL C 44, 2011 2 11., pranešėjas Giuseppe Iuliano.

⁽⁴⁾ EESRK nuomonė dėl Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonės OL C 182, 2009 8 4, pranešėjas Giuseppe Iuliano.

⁽⁵⁾ 2014–2020 m. laikotarpio daugiametės finansinės programos parlamentinio moterų teisių komiteto ataskaita – lyčių klausimo svarbos ES išorės veikloje vertinimas.

3.5 Decentralizacijos ir pasitikėjimo ES atstovybėmis klausimais EESRK gali teigti, kad kiekvienos misijos metu, ryšių, stebėsenos ir ES apskritojo stalo grupių susitikimų (su Indijos, Brazilijos, AKR ir kt. atstovais) grupėse bei dalyvaujant Viduržemio jūros regionui ar Rytų kaimynystei skirtuose renginiuose jis visuomet susitikdavo su Europos atstovų delegacijomis. Komitetas konstatuoja, kad šių delegacijų parama turėtų būti teikiama ir vietose veikiančioms europinėms PVO, taip padidinant Europos teikiamos pagalbos skaidrumą.

3.6 EESRK remia tikslus, kurių siekiama nagrinėjama pasiūlymais, bet turi tam tikrų pasiūlymų dėl „paramos biudžetui“ priemonės, kurią menkai palaiko plačioji visuomenė. Rengiant ir prižiūrint programas reikėtų atidžiau įsiklausyti į pilietinės visuomenės organizacijų ir socialinių partnerių bei kitų subjektų pateiktas rekomendacijas: užtikrinti demokratiją, skaidrumą ir atsekamumą, kad būtų galima kovoti su lėšų švaistymu, korupcija, vengimu mokėti mokesčius, piktnaudžiavimu politine, teisėtvaros ar karine valdžia ⁽⁶⁾ ir kt.

3.7 Visų pirma, reikia atlikti nuodugnų vertinimą, jei norime išvengti padėties, kai po aštuonių metų (2014–2020 m. finansinės programos laikotarpio) bus prieita prie išvados, jog Komisija teisi neigiamai vertindama pasiektus rezultatus, ir kad ji bandė taisyti padėtį atsižvelgdama ir į naujojoje Sutartyje numatytas užduotis, tačiau tęsdama vis to paties pobūdžio veiklą – konsultacijas *ex post*, kontrolės griežtinimą skaidant šį procesą į pernelyg daug procedūrų, bet nedidinant žmogiškųjų išteklių ir netikrinant, ar tinkamai parinktos tikslinės grupės, nepaisant to, ar tai tinklai ar asmenys. Pirmynybė teikiant pagalbą turėtų būti teikiama pažeidžiamiausioms socialinėms grupėms, turinčioms prieinamumo problemų, įskaitant gyvenančias kaimo vietovėse ir atokiausiuose regionuose.

3.8 Antra – daugiausia dėmesio skirdami didžiausiems ekonominės veiklos dalyviams (tiek teikiantiems paramą, tiek ir paramos gavėjams) sudarysime tik veiksmingumo iliuziją vietoje tvarių investicijų į žmogiškąjį kapitalą.

3.9 Galiausiai, vertindama pagalbos tikslus Komisija turi aiškiai suprasti, – ir aiškiai pasakyti, – kaip jos pagalbos programa siejasi su ekonominės partnerystės ir laisvosios prekybos susitarimų derybiniais tikslais – ir kuo nuo jų skiriasi. Aiškumo stygius čia ne tik lemia painiavą ir nesusipratimus, bet ir gali trukdyti pripažinti, kad iki šiol ES oficialioji parama vystymuisi (OPV) nepakankamai skatino Tūkstantmečio vystymosi tikslų įgyvendinimą, nes nebuvo tinkamai suderinti pagalbos tikslai ir kita ES išorės (visų pirma prekybos) politika.

⁽⁶⁾ EESRK nuomonė dėl Regioninės integracijos siekiant AKR šalių vystymosi, OL C 317, 2009 12 23, pp. 126-131, pranešėjas Gérard Dantin, bendrapranešėjis Luca Jahier.

3.10 Todėl Europos Sąjunga galėtų labiau bei geriau skatinti integracinį augimą, orientuotą į ekologiškos ekonomikos, grindžiamos žmogaus raida, reikiamų žinių ir technologijų dalijimusi ir perdavimu, kūrimą, gerinti savo pagalbos rezultatus atlikdama jos sudarytų ekonomikos srityje sutarčių poveikio vertinimą ir siekdama, kad *Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonė* (7) taptų tikrai veiksminga.

3.11 Reikia priminti, kad Paryžiaus deklaracijoje numatytas valstybių narių 0,7 proc. BNP tikslas vis dar nepasiektas, tačiau daugelis šalių vos prasidėjus 2008 m. finansinei krizei savo vangumą ėmė teisinti nuostata „teikime mažiau, bet kokybiškesnės pagalbos“ (Monterėjus 2002 m., Johenesburgas 2002 m.). ES valstybės narės dalyvauja visose europinėse ar tarptautinėse pagalbos programose, tačiau laikui bėgant daugelis visuomenės narių nebeįgauna žadėtos naudos nei ekonomikos, nei aplinkosaugos srityse. Todėl būtina atkurti Šiaurės ir Pietų regionų pilietinės visuomenės pasitikėjimą savo politiniais ir ekonominiais vadovais tiek teikiamos pagalbos, tiek ir ekonomikos srityse.

3.12 Kad teikiama pagalba būtų koordinuota ir veiksminga, ir valstybės narės, ir Europos Komisija turi dėti pastangas suderinti tikslus. Europos institucijos laikosi pernelyg atsainios pozicijos valstybių narių, teikiančių pagalbą, nuosavų interesų atžvilgiu. Todėl pagalbą gaunančių šalių vyriausybės galėjo laimėti dėl neretai skirtingų ES valstybių narių ekonominių interesų, manipuliuojamos jų tarpusavio varžymusi ir konkurencija finansuojant paramą šalims ir atskiriems žemynams (ES, G20, EBPO ir kt.)

3.13 Svarbu imtis priemonių demokratijos plėtojimo procesui paremti. Visuomet reikėtų išlaikyti tinkamą pusiausvyrą konsultuojantis su socialiniais partneriais ir su kitomis pilietinės visuomenės organizacijomis, kad būtų galima tikėtis teigiamų atsiliepimų ir konkrečiai įgyvendinti teminius tikslus.

3.14 Jau nebegalima samprotuoti taip, lyg pati ES nebūtų patyrusi finansų krizės, išplitusios į jos ekonomikos, biudžeto, visuomenės ir politikos sritis, socialinių padarinių. Teikdama pagalbą ir dalyvaudama vystomajame bendradarbiavime, ES privalo skatinti mažinti žaliavų suvartojimą, sudaryti geresnes technologijų perdavimo sąlygas, skatinti gamtos išteklių perdirbimo pramonės vystymą juos eksportuojančiose šalyse, kad jos daromas poveikis aplinkai būtų mažesnis ir kad būtų prisidedama prie klimato kaitos poveikio mažinimo.

Verslo aplinka, regioninė integracija ir pasaulio rinkos

3.15 Šioje srityje Busano konferencijos rezultatai nerodo, kad ES tvirtai įsitikinusi, jog reikia remti technologijų perdavimą, gerinti gyvenimo sąlygas, kad būtų mažinamas poveikis klimatui ar plėsti viešąsias paslaugas. Reikia pripažinti, kad jos pastangos atrodo nereikšmingos dėl daugybės privačių rėmimo ir finansavimo iniciatyvų, įgyvendinamų tarptautinių ar tarpvalstybinių

ekonominių interesų tikslais (tvirtu privačiojo sektoriaus įsipareigojimo remti vystymąsi ženklas), nors ES dalis ir jos viešasis indėlis sudaro apie pusę visos oficialios paramos vystymuisi (OPV).

3.16 Kai kurios didelės tarptautinės bendrovės, pirmiausia veikiančios infrastruktūros sektoriuose: vandens, žemės ūkio ir maisto produktų, energetikos ir kt., teikia vyriausybėms, kurioms skiriama pagalba, preliminarius galimybių tyrimus, kad įtikintų galimus pagalbos teikėjus pasinaudoti pagalbą gaunančių valstybių įsipareigojimu užtikrinti pagrindines teises ir jas įgyvendinti rekomenduojant atlikti svarbius darbus. Pasi-taikė atvejų, kai gautomis pagalbos lėšomis vietos ar nacionalinių vyriausybių nariai spekuliuodavo finansinėse rinkose, neįgyvendindami projektų, kuriems šios lėšos buvo skirtos, bet perveddami jas į Europos finansines bendroves, į „patikimose vietose“ esančias privačias sąskaitas.

3.17 Todėl Komitetas remia kovos su mokesčių vengimu ir korupcija tikslus; kovoti būtina ir su pinigų, įgytų vykdant nusikalstamą veiklą ar slepiant mokesčius, plovimu, nelegalaus ar prievartinio bei vaikų darbo išnaudojimu. Taip ES galėtų geriau pasiekti veiklos suderinamumo su kitais pagalbos teikėjais tikslą.

3.18 Taigi ES būtinai privalo skatinti valstybes nares padidinti jų teikiamos pagalbos dalį, tačiau turi tai daryti koordinuotai ir integruotai, tariantis su savo pilietine visuomene dėl siekiamų tikslų tinkamumo, kad įtikintų valstybes nares, jog pagalba vystymuisi nėra vien tik įvaizdžio ar padėties rinkoje dalykas; skatinti ir palengvinti įvairių pilietinės visuomenės organizacijų, socialinių partnerių, valstybių narių ir vietos bei regionų valdžios institucijų (tiek ES, tiek už jos ribų) tarpusavio dialogą.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Sulaukusios pritarimo 2010 m. rugsėjo mėn. įvykusiam Akros forume, pilietinės visuomenės organizacijos nustatė vystymosi veiksmingumą apibrėžiančius „Stambulo principus“, kurie yra ilgy, daugiau nei 70 šalių ir sektorių vykusių konsultacijų rezultatas. Remiantis šiais principais 2011 birželio mėn. sukurta tarptautinė vystymosi veiksmingumo sistema, nustatanti PVO veiklos vertinimo ir jos suderinimo su Stambulo principais, juos priderinant prie vietinių ir sektoriaus aplinkybių, kriterijus. Šiomis aplinkybėmis Komisija paprašė Komiteto parengti

(7) Žr. 4 išnašą.

tiriamąją nuomonę siekiant apibrėžti galimą pilietinės visuomenės dalyvavimą vystymosi ir vystomojo bendradarbiavimo politikoje plėtojant struktūruotą dialogą⁽⁸⁾.

4.2 Komitetas teikia didelę svarbą pasirengimo 2012 m. birželio mėn. Rio de Žaneire įvyksiančiai Jungtinių Tautų konferencijai tvaraus vystymosi tema aplinkybėms.

4.3 Turėdamas tai omenyje, Komitetas primena savo nuomonėje „Rio+20: ekologiškos ekonomikos ir geresnio valdymo siekiai. Europos organizuotos pilietinės visuomenės indėlis“⁽⁹⁾ išdėstytas išvadas ir rekomendacijas ir papildomoje nuomonėje „EESRK pozicija rengiantis Jungtinių Tautų konferencijai tvaraus vystymosi klausimais (RIO+20)“⁽¹⁰⁾ neseniai išreikštą požiūrį.

4.4 Jungtinių Tautų Rio+20 konferencijos proga įtakingi planetos politikai privalo išpareigoti vykdyti konkretų veiksmų planą, pagal kurį būtų stebimas Tūkstantmečio tikslų įgyvendinimas, plėtojamas tvarus vystymasis ir naikinamas skurdas (1 tikslas) atsižvelgiant į ribotus planetos pajėgumus.

4.5 EESRK ypač pabrėžia, kad skurdo naikinimas ir galimybių turėti pakankamai maisto, geriamo vandens ir naudoti tvarią energiją užtikrinimas visiems turi tapti pagrindiniais Rio+20 darbotvarkės prioritetais. Aplinkai žalos nedarancio vietinio žemės ūkio plėtojimas besivystančiose šalyse atlieka lemiamą vaidmenį kovojant su skurdu bei didinant apsirūpinimo maistu saugumą ir yra varomoji jėga kuriant ekonominiu požiūriu klestinčius kaimo regionus.

4.6 Kalbant apie privatų sektorių, reikėtų remti socialinių partnerių (darbdavių ir darbuotojų organizacijų) ir socialinio dialogo pripažinimą įvairiose šalyse partnerėse. Socialinis dialogas atlieka lemiamą vaidmenį užtikrinant platų demokratišką pritarimą ekonominio, socialinio vystymosi ir vystymosi aplinkos apsaugos srityje tikslams, kaip numatyta Jungtinių Tautų vystymo programoje ir Jungtinių Tautų aplinkos apsaugos programoje (perėjimas prie ekologiškos ekonomikos), pagrindinių darbo standartų laikymąsi ir socialinio teisingumo skatinimą. Plėtodami dialogą ir socialinį teisingumą, darbdavių ir darbuotojų atstovai padeda formuoti veiksmingas socialinio, ekonominio ir aplinkos vystymo strategijas ir gerinti konfliktų prevenciją bei socialinį stabilumą.

4.7 Skatinant plačiu mastu vadovautis įmonių socialinės atsakomybės principais ir panašiomis iniciatyvomis, svarbu, kad visi atitinkami privataus sektoriaus subjektai taikytų TDO konvencijose nustatytus ir TDO sukurtos priežiūros sistemos kontroliuojamus darbo principus ir standartus ir jiems padėti šioje srityje. Visų pirma, tarptautinės bendrovės, ypač jei jos vienu ar kitu etapu gauna naudos iš bendro viešojo sektoriaus paramos

naudojimo, turėtų aktyviai siekti laikytis „verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų“ įgyvendinant Jungtinių Tautų programą „Ginti, gerbti ir taisyti“, TDO Trišalę principų deklaraciją dėl tarptautinių bendrovių ir socialinės politikos, EBPO gaires tarptautinėms bendrovėms, Jungtinių Tautų Pasaulinį susitarimą (Global Compact). Jos taip pat turi galimybę taikyti Tarptautinės finansų korporacijos (Pasaulio bankas) ir TDO bendradarbiavimo geriausią praktiką siekiant skatinti pagrindinius darbo standartus taikyti visoje gamybos grandinėje.

4.8 Parama privačiajam sektoriui gali tapti vystymosi postūmiu, tačiau oficiali parama vystymuisi neturi būti naudojama kaip privataus sektoriaus rizikos garantija arba viešųjų paslaugų pakaitalas. Kalbant apie viešojo ir privataus sektorių partnerystę, grindžiamą išsamia tikrų ilgalaikių poreikių analize, tokia partnerystė turėtų padėti užtikrinti sąžiningą rizikos pasidalijimą tarp bendruomenės narių, prekių ir paslaugų prieinamumą ir ekonominiu požiūriu priimtina, o aplinkosaugos požiūriu tvarų jų pobūdį. Plėtojant tokią partnerystę turi būti iš tiesų laikomasi daugiašalio požiūrio ir ji neturi tapti priemone viešosioms paslaugoms privatizuoti tais atvejais, kai jos egzistuoja, yra efektyvios ar gali būti gerinamos.

4.9 Kadangi socialinės ekonomikos įmonės ir organizacijos, įskaitant kooperatyvus, yra pagrindiniai tvaraus vystymosi užtikrinimo subjektai paramą gaunančiose šalyse, su jais reikia konsultuotis ir juos įtraukti nustatant tikslus bei remti, kad tuos tikslus įgyvendintų, taip plėtojant jų kaip pagalbos ir jos panaudojimo subjektų potencialą.

4.10 Daugelyje Afrikos, Azijos ar Lotynų Amerikos šalių, kurios jau laikomos „vidutinių pajamų šalimis“, skurdas dar toli gražu neišnyko, turint omenyje didėjančią atotrūkį tarp turtingųjų ir skurstančiųjų. Konkrečiai – 75 proc. skurstančiųjų tebegyvena vidutinių pajamų šalyse. Tai reiškia, kad tikslas sukurti demokratišką ir teisingą visuomenę su stipriais socialiniais partneriais vis dar išlieka aktualus geografinių programų atveju.

4.11 Bet kuriuo atveju, visos besivystančios šalys turėtų atitikti dalyvavimo teminėse programose, kurias reikia atitinkamai sustiprinti, reikalavimus. Šiuo požiūriu, tinkamai pasitarus ir su paramą gaunančių šalių vyriausybėmis, ir su privačiais ūkiu bei socialiniais subjektais ir kitomis pilietinės visuomenės organizacijomis, reikia peržiūrėti ketinimą kiekvieną šalį remti ne daugiau kaip trijose teminėse srityse.

4.12 Beje, politinis sprendimas laipsniškai nutraukti paramą „turtingesnėms besivystančioms šalims“ turi būti grindžiamas atitinkamais Jungtinių Tautų žmogaus socialinės raidos rodikliais ir priimamas EBPO tarptautiniu bendru sutarimu siekiant sumažinti vidinius skirtumus.

⁽⁸⁾ OL C 181, 2012 6 21, p. 28.

⁽⁹⁾ OL C 376, 2011 12 22, p. 102.

⁽¹⁰⁾ OL C 143, 2012 5 22, p. 39.

4.13 Komitetas pritaria tikslui, kad šalies partnerės biudžeto procese nacionalinėms suinteresuotosioms šalims tektų svarbesnis vaidmuo ir būtų didinamas jų legitimumas, ir mano, kad visuomenei teikiant faktais pagrįstą ir patikrinamą informaciją apie paramos biudžetui operacijas, būtų sudarytos sąlygos rimtai pažangai įgyvendinant pagalbos ir Tūkstantmečio tikslus. Komitetas remia Komisijos pastangas šioje srityje.

2012 m. gegužės 24 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Staffan NILSSON

PRIEDAS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto Nuomonės

Toliau pateikiami atmesti pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota ne mažiau kaip 1/4 balsų: Išbraukti:

14 pakeitimas. 3.16 punktas

~~„Tarptautiniu lygmeniu stambiausių bendrovių (veikiančių daugiausia infrastruktūros sektoriuje: statyba, vandens ūkis, žemės ūkio maisto produktai, energetika ir pan.) finansai neretai pernelyg priklausomi nuo OPV. Vyriausybėms, kurioms skiriama pagalba, teikiami preliminarūs galimybių tyrimai naudojami tam, kad įtikinti galimus pagalbos teikėjus, pasinaudoti pagalba gaunančių valstybių išpareigojimu užtikrinti pagrindines teises ir jas įgyvendinti rekomenduojant atlikti svarbius darbus. Pasitaikė atvejų, kai gautomis pagalbos lėšomis vietos ar nacionalinių vyriausybių nariai spekuliuodavo finansinėse rinkose, neįgyvendinami projektai, kuriems šios lėšos buvo skirtos, bet pervedami jas į Europos finansines bendroves, į „patikimose vietose“ esančias privačias sąskaitas.“~~

Paiškinimas

Ši pastraipa nėra aiški ir (arba) nesuteikia jokios vertės nuomonei. Paskutinis sakinyss neatskleidžia jokios bendros problemos, o tik atkreipia dėmesį į vieno ar keleto asmenų nusikalstamą veiką. Jo pridėtinė vertė visiškai neaiški.

Balsavimo rezultatai

Už	57
Prieš	137
Susilaikė	29

10 pakeitimas. 8 punktas

~~„Parama privačiam sektoriui yra labai svarbus veiksnys skatinant gali tapti vystymosi postūmiu, tačiau oficiali parama vystymuisi neturi būti naudojama kaip privataus sektoriaus rizikos garantija arba viešųjų paslaugų pakaitalas. Kalbant apie viešojo ir privataus sektorių partnerystę, grindžiamą išsamia tikrų ilgalaikių poreikių analize, tokia partnerystė turėtų padėti užtikrinti sąžiningą rizikos pasidalijimą tarp bendruomenės narių, prekių ir paslaugų prieinamumą ir ekonominiu požiūriu priimtina, o aplinkosaugos požiūriu tvarų jų pobūdį. Plėtojant tokią partnerystę turi būti iš tiesų laikomasi daugiašalio požiūrio ir ji neturi tapti priemone viešosioms paslaugoms privatizuoti tais atvejais, kai jos egzistuoja, yra efektyvios ar gali būti gerinamos.“~~

Paiškinimas

Siekama išlaikyti suderintą požiūrį.

Balsavimo rezultatai

Už	96
Prieš	126
Susilaikė	11